Barnkonsekvensanalys Bäck 3:20 i Sörforsa, Hudiksvalls kommun.

Varför behövs en barnkonsekvensanalys?

Barnkonsekvensanalyser ska göras för att utveckla barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen och därmed förbättra beslutsunderlaget i olika planeringsskeden.

Sedan 2020-01-01 är Barnkonventionen en del av svensk lagstiftning genom Barnrättslagen (2018:1197).

Detta innebär att:

- Alla barn har rätt till alla rättigheter och inget barn får diskrimineras på någon grund **(artikel 2).**
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn **(artikel 3)**.
- Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling **(artikel 6)**.
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad **(artikel 12)**.

Vilken fråga?

Den här frågan vill vi utreda:

Hur påverkar genomförandet av detaljplanen Bäck 3:20 i Sörforsa barns rättighet till hälsa och säkerhet, identitet, vardagsliv, samspel, lek och lärande samt sammanhållen stad?

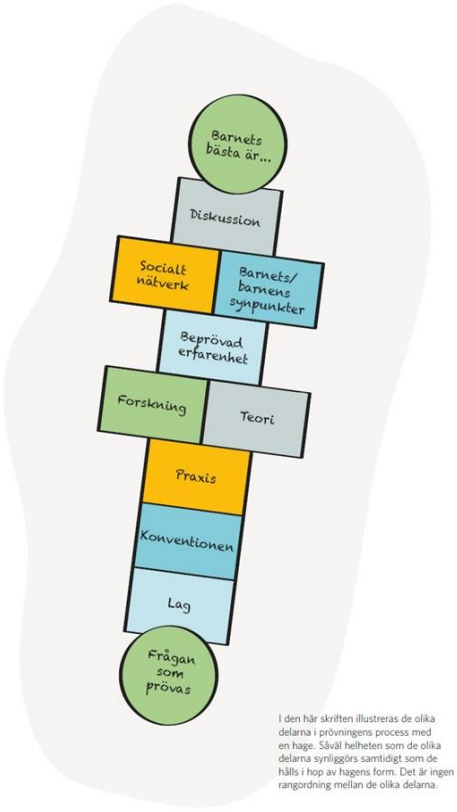

I den här skriften illustreras de olika delarna i prövningens process med en hage. Såväl helheten som de olika delarna synliggörs samtidigt som de hålls i hop av hagens form. Det är ingen rangordning mellan de olika delarna.

Prövning av barnets bästa

En prövning av barnets bästa är tänkt att vara ett underlag för beslut som fattas i frågor som direkt eller indirekt rör barn. Prövning sker i två steg.

1. Först genomförs en utredning som visar vad som är barnets bästa i en viss fråga. Detta dokument utgör denna utredning.

2. Det andra steget är beslutet, prioriteringen, där barns rättigheter och intressen ska väga tungt. Om barnets intressen inte kan gå först ska kompenserande åtgärder övervägas på kort och på lång sikt. Den processen ska vara transparent och dokumenteras. I samband med detaljplaneläggning sker prioriteringen i planprocessen.

Frågor att ställa sig initialt:

1. **Vem har beställt att prövningen ska göras?**
   Hudiksvalls Kommun.

2. **Vilka ska ingå i gruppen som gör prövningen?**
   Plan- och bygglovskontoret (planarkitekt) och kommunledningsförvaltningen (stadsarkitekt)

3. **Vem eller vilka ska ha resultatet?**
   Byggnadsnämnden i Hudiksvalls kommun samt de tjänstemän som arbetar med detaljplanen.

4. **På vilket sätt ska återkoppling av resultat sek?**
   Genom rapport i samråds- och granskningshandlingen för detaljplanen.

5. **Vilka barn gäller prövningen?**
   Målgruppen är de barn som påverkas av planförslaget. Idag bor inga barn inom planområdet, men Lunds Skola använder området som "Skolskog" samt att området kan antas nyttjas utanför skoltid som lek- och rekreationsområde. Prövning gäller därmed barn som går vid Lunds skola och de som bor i Sörforsa, det vill säga de barn som kan antas besöka området i sin vardag. I prövningen ingår elever från lundskolan i åk F- 6.

Vilken lagstiftning eller andra styrande dokument gäller för frågan som ska prövas?

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900): "1 § I denna lag finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer".

Lagen är tydlig med att alla människors livsmiljöer ska vara god, oavsett ålder.

Miljöbalken (1998:808):
1 § Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Lagen menar att en hälsosam och god miljö är en förutsättning för en hållbarutveckling av vårt samhälle och där naturen har en nyckelroll.

God bebyggd miljö:
"Det nationella miljökvalitetsmålet, *God bebyggd miljö*, handlar om att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktigt god

hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Utformning av bra utemiljöer för barn är en förutsättning för en god livsmiljö för barn och unga och bidrar till kommunens attraktivitet"

Målet är tydlig med att en god bebyggd miljö förutsätter att goda utomhusmiljöer för barn säkerställs.

Socialtjänstlagen (SFS 2001:453):
"5 kap 1 § Barn ska växa upp under trygga och goda arbetsförhållanden, i nära samarbete med hemmen främja allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga". "…Uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem".

I lagen framgår tydligt att ett rikt fritidsutbud är viktigt och att unga inte ska utsättas för t ex markföroreningar.

Barnrättslagen (SFS 2018:1197):
Delar som kan vara relevant i detaljplaneområdet.

- Rätt till vila och fritid
- Rätt att komma till tals
- Rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Rätt till social trygghet
- Barn med funktionsnedsättning
- Icke diskriminering

Praxis

Denna praxis har vi hittat i:

- Barnkonsekvensanalys checklista
- Gotlands kommuns barnkonsekvensanalyser
- Göteborgs stads arbete med barnkonsekvensanalyser
- SKL's "Barnens bästa"
- FN:s kommitté för barnets rättigheter
- Barnombudsmannens rekommendationer

Forskning, teori och vägledning

Den här forskningen och vägledningen vill vi åberopa:

Barn, demokrati och samhällsplanering
Barn har precis som vuxna yttrande- och åsiktsfrihet samt religionsfrihet. Enligt barnkonventionen har varje barn rätt att göra sin röst hörd rätt till att bli delaktighet i de beslut och frågor som berör dem. Vuxna behöver tillgängliggöra en variation av information så att barn får möjlighet att bilda sina egna uppfattningar i olika frågor. Det behövs för att de ska kunna fatta informerade och självständiga beslut. Tillgång till miljöer och forum där barn har möjlighet att uttrycka sin åsikt och känna att de blir lyssnade på är också förutsättningar för att barn ska kunna vara delaktiga på olika sätt (Barnkonventionen2022).

Sammanfattning:
I den demokratiska processen av samhällsplanering är det viktigt att beakta barnperspektivet samt att barn får möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter.

Plats för lek
Lek är viktigt för barns utveckling under hela uppväxten, den är lustfylld och självbelönande. Leken i barns vardag utvecklar både deras fysik och tränar deras sociala kompetens, men kan också ge möjlighet till mental återhämtning och ökat

välbefinnande där den fysiska miljön tillåter detta.

Det är genom leken barnet utvecklar sin fantasi, kreativitet och får möjlighet att uttrycka och bearbeta känslor och tankar. Leken har en stor och viktig betydelse för barns utveckling under hela uppväxten och skapar goda förutsättningar för att öka självkänslan och självkännedom samt sociala färdigheter.

Lek uppstår där barn möts. Det är viktigt att sörja för behovet av mötesplatser i planering och utformning av de miljöer där barn lever, bor och vistas (Lenninger, 2006)

Sammanfattning:
Mötesplatser som uppmuntrar och ger utrymme för lek är viktigt för barn att kunna ta del utav i deras uppväxt.

Utomhuspedagogiken främjar lärandet

Forskning har visat att regelbunden fysisk aktivitet och naturkontakt under skoldagen har en rad positiva effekter på bland annat inlärningsförmåga och undervisning. Vetenskapliga argument finns också för att lärande utomhus främjar faktorer som påverkar skolprestationerna indirekt. Det kan till exempel handla om bättre koncentration och arbetsminne samt personlig och social utveckling. Samma studie visar att uteundervisning leder till ökad studiemotivation, förbättrad självkänsla, impulskontroll, kreativitet och bättre samarbetsförmåga.

Enligt forskaren aktiverar utomhusundervisning alla sinnen hos barn, erbjuder ett lugnare lär klimat än inomhus. Vi inte bara ser och hör utan smakar, luktar, känner och berör. Kunskaperna går in via hela kroppen och blir mer bestående och hållbara. (Friluftsfrämjandet, 2022)

Sammanfattning:
Barn som vistas i skogen under skoltid lär med alla sinnen. De får bättre koncentrationsförmåga och det fysiska välbefinnandet ökar när barnen rör på sig i större utsträckning. Skogen är med andra ord ett suveränt klassrum i utomhusmiljö.

Trygghet och hälsa

För att det ska kännas tryggt för barn att röra sig själva mellan olika platser är det viktigt att det finns ögon på gatan från omgivande (bostäder), från vuxna som vistas i utemiljön både dagtid och kvällstid. Om barn känner människor i närområdet blir detta en trygghet när de rör sig själva i området. För att människor i ett område ska lära känna varandra behövs det tillräckligt stora ytor för socialt umgänge i form av parker och andra offentliga ytor. (Boverket, 2010)

Sammanfattning: *Vuxnas närvaro i utemiljöer spelar en stor roll i barns trygghet.*

Platsidentitet

Goda platser bör vara meningsfulla eftersom det kan resultera i en känsla av tillhörighet. Genom olika sociala kopplingar ger människor platser mening. Människor har ett behov

av att skapa kopplingar till sin omvärld. Genom att utforska nya platser och skapa kontakter med andra utvecklas människor. När ett barn växer upp och utvecklas skapas kontinuerligt kopplingar till miljöer i deras liv. Över tid skapas fler och fler miljöbundna minnen som blir en del av människors identitet. Processen som sker när människor skapar emotionella band till platser bidrar till en känsla av förankring, platser som människor besöker och befinner sig i tillför till utvecklingen av den egna identiteten. Detta kallas platsidentitet, en blandning av minnen, föreställningar, tolkningar, idéer, och känslor relaterade till specifika fysiska miljöer. Erfarenheter på platser, speciellt sociala, bidrar till platsidentitet. Individuella band med platser är vanligtvis kopplade till personen, det kan till exempel vara platser från personens barndomshem. Dessa platser har speciell betydelse, människor ser ofta på dessa platser med nostalgi och värme. (Carr et al., 1992)

Sammanfattning

Platsidentitet är känslan av tillhörighet till platser som människor befinner sig i. Med tiden skapar människor emotionella band till platser vilket bidrar till en känsla av förankring.

Barns olika tillgänglighet

Enkel åtkomst i trafiken.
Ett tillgängligt transportsystem innebär att närmiljön utformas så att byggnader och trafiksystem samverkar. Tillgänglighet kan mätas som antalet personer som kan nå en specifik målpunkt under en viss tidsperiod. Det fysiska avståndet mellan olika aktiviteter, nätverkets bredd och prioritering av olika trafikslag är av största vikt för tillgängligheten. Barn använder cykeln främst för rekreation och lek, vilket gör att de kräver en säker och trevlig väg. De har särskilda begränsningar, dels vad gäller räckvidd och dels vad gäller förmågan att hantera fordonstrafik och barriärer. Forskning visar att det framförallt är fordonsförarnas möjligheter att uppfatta barnen och inte barnens möjligheter att uppfatta fordonen. Man kan inte förvänta sig eller kräva att barn har uppsikt och kontroll över trafikfaror. Förarnas förmåga avgörs främst av fordonens hastighet och här har hastigheter över 30 km/tim setts som en avgörande gräns. (Grahn & Stigsdotter,2003)

Sammanfattning

Vid planering av bebyggelse är det viktigt att tänka på fotgängares tillgänglighet i form av olika avstånd samt ta hänsyn till trafikbarriärer.

Grönska och fysisk aktivitet betydelse för hälsa

Grönska är viktigt för barns hälsa och välbefinnande. Tillgång till parker och grönområden är ett viktigt allmänt intresse och regleras i planläggning enligt plan- och bygglagen. Utevistelse och fysisk aktivitet i gröna och naturliga miljöer stimulerar barns lek och bidrar till bättre motorik. Forskning visar att ett grönområde behöver ligga inom 300 meter från bostaden, förskola eller skolan för att besökas ofta. (Boverket, 2019)

Sammanfattning:
Grönska och fysiskaktivitet bidrar till bättre hälsa hos barnen.

Barn och stadsmiljöer
Sol och skugga, platser med lä, mötesplatser, behagliga gator och stadens små oaser är grunden för en bra stadsmiljö. Nackdelarna med en stad planerad för bilar och inte människor har börjat gå upp för många. Istället ska planeringen syfta till mångfald och variation. Det är inte själva husen utan ytorna och aktiviteterna mellan som är centralt, som skapar möjligheterna till spontana möten och som är viktiga för hur människor trivs i en stadsmiljö (Gehl, 1971).

Sammanfattning:
Barn mår bra av att många människor väljer att röra på sig till fots på en plats som de behöver passera. Platser som inbjuder till att gå eller cykla istället för att åka bil är positivt för barn, som då även kan förflytta sig på samma villkor som vuxna. Grönska ger mervärde för barn.

Beprövad erfarenhet

Den beprövade erfarenheten har kommit fram till följande:
Arbetsmetoder för barnkonsekvensanalyser har i Sverige funnits sedan 2001. Några kommuner, som Göteborg och Gotland, har jobbat extra mycket med frågan och tagit fram egna modeller för att göra konsekvensanalyser kring hur olika förslag påverkar barn.

Fokus i Göteborg ligger på att pröva förslag utifrån fem huvudbegrepp av betydelse för barn i den fysiska miljön: **sammanhållen stad**, **samspel, lek och lärande**, **identitet**, **vardagsliv** samt **hälsa och säkerhet**.

På Gotland har kommunen valt att fokusera på Barnkonventionens fyra särskilt viktiga grundpelare: **Barnets rätt till likvärdiga villkor**, **Barnets bästa i främsta rummet**, **Barnets rätt till liv och utveckling**, **Barnets rätt att uttrycka sina åsikter**.

I Hudiksvalls kommun blandar vi dessa kommuners koncept.

Metod och genomförande

En barngrupp med sex barn i åldrarna 9–10 år besöktes under deras fritidsvistelse vid Lunds Skola. Träffen hölls den 1 november 2022 och varade i cirka 1 timme. Närvarande representanter från kommunen var planarkitekt, stadsarkitekt och praktikant som inledningsvis presenterade sig själva, syftet med mötet och hur viktigt barnens deltagande är för samhällsplaneringen. Det delades även ut i samband med presentationen kartor över aktuellt område.

Inför mötet hade 8 övergripande frågor förberetts. Frågorna var kategoriserade och syftade till att ge svar på barnens relation till Sörforsa och "Skolskolgen", men även hur Sörforsa och "Skolskogen" kan tänkas utvecklas och bevaras. Kartorna syftade till att ge stöd i dialogen samt att barnen under mötet gavs möjlighet att rita ner sina egna tankar och idéer för hur området skulle kunna utvecklas för framtiden. Det sistnämna strukturerades i form av ett mindre grupparbete där de 3

och 3 fick varsin karta att fritt utforma efter eget tycke och smak. Till hjälp hade de olika hus/byggnader (som de själva fick välja vad de representerade) som de kunde placera ut på kartan samt lim och färgpennor.

Kartorna samt dialogen med barnen utgör den data som ligger till grund för vidare analys och utredning.

Även lärarna fick med sig 8 frågor att besvara som handlar om Skolskogen och dess betydelse för barnen och skolans verksamhet. Totalt deltog 5 lärare.

Resultat - Barnens synpunkter

Dialogen:

Alla deltagande barn bodde i Forsa. De flesta trivdes i Forsa och hade inga tankar på att flytta därifrån, en deltagare berättade dock att hen önskade bo i en liten större stad.

Favoritplatser i Sörforsa är "Skolskogen" och "Kakedbadet" men även ICA butiken. Det som generellt saknas är lekplatser och det framkom en oro över om lekplatsen i centrum skulle komma att försvinna i samband med att de nya bostäderna byggs. Man önskade även tillbaka den tidigare klätterställningen som hade funnits samt att det hade varit kul med en skatebordpark. Även mer service hade varit bra som ett litet bageri eller varför inte en skoaffär.

Flera utav barnen besökte inte bara Skolskogen under skoltid utan även på fritiden själv, med kompisar eller med familjen. Det framkom ganska tydligt att skolskogen är en favoritplats både sommartid och vintertid och att grilla och mysa med fika var något man ofta gjorde vid utflykter.

"Det bästa med Skolskogen är att det är lugnt och att man får vara ifred" var det ett av barnen som framförde, men också att det lämpar sig för många olika lekar som kurragömma eller tjuv-och polis. Alla stora stenar i området var också en favorit eftersom från dem kan man få en bra utsikt, samtidigt som dom är roliga att gömma sig bakom. Närheten till vattnet och Kyrksjön gör även att området blir väldigt mysigt och många barn gick ofta efter strandkanten och längs de stigar som finns upptrampat.

Ett av barnen ville inte att området skulle bebyggas. Medan övriga var generellt positivt inställda till att området skulle utvecklas.

Citat från barnen:

Bästa platsen i Sörforsa är skogen

Det bästa med Skolskogen är att det är lugnt och att man får vara ifred"

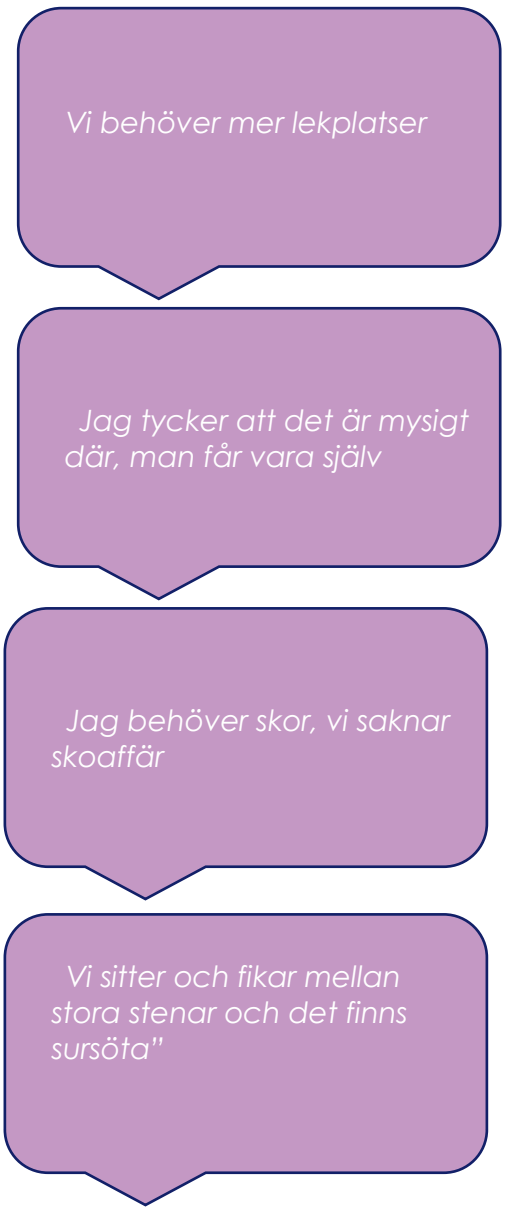

Grupparbete:
Barnen delades in i två grupper och fick en karta och en massa olika hus som de kunde placera ut. Även pennor för att kunna rita och skriva på kartan. Uppgiften var att fundera över hur och vad som borde byggas OM det ändå skulle byggas något på platsen. Båda grupperna jobbade på med stort engagemang.

Grupp 1. En bondgård fick vara med och kring den och den skola som placerades i närheten skulle det vara skog. Sedan placerades bostäder närmare stranden och där skulle det vara öppet och trädgårdar. Likadana hus placerades på rad, något större lägenhetshus lades till efter en stund (för då kan fler bo här). Även några "lyxhus" placerades ut. Först vad det bara stigar fram till varje hus, men sedan inspirerades de av den andra gruppen och började rita in gator. Se **bilaga 1**.

Grupp 2. En tydlig struktur med hus på båda sidorna om en gata växte direkt fram. Husen som valdes såg olika ut. Gatan slutade vid en stor strand med lek, ute gym och glasskiosk. Ett café planerades in med egen brygga närmare befintlig bebyggelse. Vägar gick både till Forsavägen och till den mindre vägen norr om området. Se **bilaga 2**.

Resultat - Lärarnas synpunkter

Det som framkom i lärarnas svar på frågorna är att de anser att Skolskogen rymmer många fördelar för undervisning och fritidsverksamhet för eleverna. Skolskogen används inom undervisningen och då främst inom No ämne, idrott och matematik. Skogen används även inom fritidsverksamheten och då bli genom fri- och styrd lek.

Citat från lärarna:

En stor arena för lärande. Går att använda i allt lärande matte, svenska, idrott, naturkunskap, SO (allemansrätten), teknik... ja det går att använda till alla skolans ämnen

Idag saknar många barn erfarenhet av att vara i skogen. De vet lite om växter, svampar och djur som lever där. Det är viktigt att barn får med sig dessa kunskaper

Fem grundläggande begrepp

Följande begrepp har hämtats från göteborgsmodellen för Barnkonsekvensanalys. Begreppen har tagits fram utifrån behovet av konkreta verktyg för handläggare och tjänstemän som ansvarar för att barnperspektivet och barns perspektiv finns med i hela förändrings- och förvaltningsprocessen.

I Hudiksvall har vi valt att behandla dessa begrepp tillsammans med Barnkonventionens artiklar under rubriken **Konsekvenser**.

Samspel, lek och lärande – Barn behöver platser där de möts och samspelar. Många åldrar tillsammans på en plats främjar lärande och sampel. Även att bli sedd och hörd i processen mot utformning av en fysisk plats är en del i samspelet och lärande.

Sammanhållen stad – Barn och ungas mobilitet mellan stadens delar bygger mycket på kollektivtrafik och bilfriastråk där de kan förflytta sig själva. Även känslan av trygghet på vägen till och från t.ex. kollektivtrafik är viktigt.

Identitet – Den tillhörighet man känner till ett område hänger samman med områdets karaktär och hur individen förstår sin omgivning, med känslan av förankring, trygghet, kontinuitet och med möjlighet att få vara medskapande. Det hänger också samman med att bebyggelsemiljön är väl omhändertagen, att det får att läsa bebyggelsens historia och förstå sammanhang.

Vardagsliv – Barn och unga behöver ha möjlighet att förflytta sig till sina mötesplatser på egen hand för att utveckla sin självständighet. Då krävs god kollektivtrafik och en sammanhållen struktur av trafiksäkra miljöer. Att vistas ofta på en plats ger barnen en känsla av platskännedom och något forskningen kallar rumslig kompetens.

Hälsa och säkerhet – Barn ska inte utsättas för buller eller luftföroreningar. Med det sagt ska vi minnas att barn leker överallt där det finns möjlighet att leka. Vid tolvårsåldern sägs barn vara trafikmogna. Först då har barnen förmåga att uppfatta vad som händer runt omkring dem, på ett sätt som gör att de kan bedöma

risker. Barn har svårt att sätta sig in i hur andra tänker och kan därför inte bedöma om en förare tänker stanna eller svänga.

Konsekvenser

För detaljplanen Bäck 3:20 i Sörforsa ser vi följande konsekvenser

Sammanhållen stad

Utifrån artikel 2 ska alla barn ha samma rättigheter, förutsättningar, oavsett funktionsvariation, ras kön eller etnicitet. Att kunna förflytta sig själv i staden mellan olika målpunkter kan ses som en sådan rättighet. Även känslan av trygghet är viktigt. Att säkra bilfria stråk till centrala mötesplatser kan anses vara positivt för barn.

Planens konsekvenser utifrån sammanhållen stad: Barn och ungas mobilitet mellan stadens olika delar och målpunkter bygger mycket på känslan av trygghet. Enligt forskning kan känslan av trygghet för barn öka och viljan av att röra på sig på egenhand om det finns ögon som ser dem från närliggande omgivning (ex från bostäder) eller från andra vuxna som vistas i den utomhusmiljön. Idag finns ingen bostadsbebyggelse inom planområdet eller i närheten av "Skolskogen", vilket skulle kunna inverka negativt på platsens trygghetskänsla för barn och viljan av att besöka området på egen hand, utan vuxen.
Under dialogen med barnen framkom att "Skolskogen" ändock är en viktig plats i Sörforsa. En plats dit många går under skoltid men även på den egna fritiden själv, med vänner eller familj. Vistelsen i "Skolskogen" innefattar ofta lek och/eller korvgrillning. Enligt forskning kan "Skolskogen" därmed förstås som en viktig mötesplats och målpunkt för barn. Att området är lätt att nå bör därmed ses som en rättighet och en förutsättning för att skapa en mer sammanhållen stad. Idag nås området via upptrampade naturstigar längs strandkanten vilket innebär att man bara kan nå området till fots. Att området tillgängliggörs för fler är därmed viktigt ur diskrimineringssynpunkt och en rättighet.

Med den nya detaljplanen kan biltrafiken tänkas öka, vilket i sin tur kan skapa ett hinder för barn när de går till "Skolskogen". Barn behöver bilfria eller bilsäkra stråk. Detaljplanen kan främja gående och cyklister genom att tillskapa gång- och cykelbanor som är separerade från övrig trafik. Bättre bil- och cykelvägar kan också öka tillgängligheten eftersom möjligheten att nå området på fler sätt ökar.

Samspel, lek och lärande.

Att få framföra sin åsikt är en rättighet enligt konventionens 12 artikel. Att barn fått delta i samhällsplaneringen och fått berätta om sina upplevelser av skolskogen och om Sörforsa tätort kan ses som en sådan rättighet.

Enligt konventionens 6 artikel har barn rätt till utveckling och ett rikt liv. Möjligheten till ett fysiskt liv och platser som inbjuder till lek och aktiviteter kan bidra till ett rikt liv som på olika sätt stimulerar ett barns utveckling.

Planens konsekvenser utifrån samspel, lek och lärande: Leken är viktig för barns sociala, psykiska, och fysiska utveckling enligt många forskare. Genom leken får barnen stärka sin sociala kompetens och sitt relationsskapande, bearbeta sina upplevelser och konflikter samt pröva gränser och regler. Lek och undervisning i utomhusmiljö med naturkontakt är även hälsofrämjande menar många forskare, eftersom det på olika sätt stimulerar barns utveckling och lärande.

Under dialogen och grupparbetet framkom att "Skolskogen" är en favoritplats när det kommer till att leka med anledning till platsens och dess unika naturkvalitéer. Enligt flera lärare är "Skolskogen" även en lämplig plats för utomhusundervisning och används gärna för detta ändamål. "Skolskogen" kan och bör utifrån ovanstående förstås som en viktig plats att bevara av flera olika anledningar eftersom platsen kan bidra till ett rikt liv.

"Skolskogen" är en betydelsefull tillgång för barn och unga när det kommer till lek och lärande och därmed deras fysiska- och psykologiska utveckling och återhämtning. Av den anledningen bör "Skolskogen" värnas men även utformas till en plats som uppmuntrar till möten, lek, lärande, kultur och idrott genom att utveckla området varsamt med stor hänsyn till dess naturlandskap. Under grupparbetena framkom tydligt att området kan få utvecklas men att "Skolskogen" måste fredas från större exploateringar. Många vill att området fortsatt ska få vara en lugn plats dit man kan gå om man vill vara själv eller med vänner och familj. Detta visar på att "Skolskogen" och dess natur har ett stort värde hos barnen.

Identitet

Alla platser påverkar barn oavsett utformning och blir en del av barnens identitet. Genom att platsen utformas utifrån barnperspektivet leder detta till att barnen i förlängningen blir trygga

Planens konsekvenser utifrån identitet: Hur stor tillhörighet en individ känner till ett område hänger samman med områdets karaktär och hur individen förstår sin omgivning. Begreppet identitet handlar dels om miljöns identitet, dels om människans

identitet kopplad till en miljö. "Skolskogen" kan förstås inneha en viktig roll i barnens identitetsskapande eftersom de tillbringar mycket tid där (fritid och under skoltid) vilket utvecklar känslan av förankring och trygghet hos barnen. Att barnen hyser sådana känslor för platsen framkom tydligt under dialogen och grupparbetet.

Vardagsliv

Enligt barnkonventionen artikel 6 har barn rätt till ett rikt liv, ett rikt fritidsutbud och möjligheten att utvecklas. En stor del av sitt vardagsliv befinner sig barn på skolgårdar eller i offentliga miljöer utomhus. I båda fallen ska det finnas platser att kunna leka och utöva fysisk aktivitet obehindrat. Dessa miljöer måste även kunna erbjuda återhämtning, vila och grönska för att bli kvalitativa.

Planens konsekvenser utifrån vardagsliv: Barnen som vi träffade bor i Forsa och de känner sig generellt trygga i den fysiska miljön. Det är lätt för barnen att komma till och från "Skolskogen" utan att stöta på bilar, tack vare en sammanhållen struktur och trafiksäkra miljöer.

Planområdet och den utveckling som planeras kommer bli en del i mångas vardagsliv. För att framtidens barn och unga i Sörforsa skulle kunna gå till skolan är det viktigt att tänka på att bygga/installera många lyktstolpar på gångvägar för att lysa upp dem i mörkret. Detta kan leda till att öka tryggheten hos barnen och möjliggör att de går själva till och ifrån skolan vilket i sin tur kan resultera i ökad självständighet.

Flera barn framförde även önskemål i dialogen och under grupparbetet att det saknas lekplatser i Sörforsa. I båda grupperna önskade man även att en badplats skulle anläggas i området. Detta visar på att det finns ett behov av ytterligare umgängesytor för lek och aktiviteter och plats för möten i den offentliga miljön.

Hälsa och säkerhet

Barns bästa ska alltid sättas i främsta rummet, enligt Barnkonventionens 3 artikel.

Planens konsekvenser utifrån hälsa och säkerhet: Enligt forskare förutsätter en god bebyggd miljö goda utomhusmiljöer för barnsäkerhet. Barn är mer känsliga för miljöpåverkan eftersom deras kroppar inte är färdigutvecklade.

Detaljplanen kan främja gående och cyklister genom att tillskapa gång- och cykelbanor som är separerade från övrig trafik. Biltrafiken inom området måste planeras att hålla en låg hastighet för ökad säkerhet för oskyddade trafikanter. Planområdet ligger i direkt anslutning till ett motions- och rekreationsområde i skogsmiljö, och inga större föroreningskällor som exempelvis stora trafikleder eller större industrier finns i närheten. Detaljplanen kan leda till ökad trafikmängd vilket

innebär ökade risker för barn som rör sig i vägens närhet.

Slutsatser

Barnets bästa bedöms vara:
-Att detaljplanen bevarar "Skolskogen". "Skolskogen innehar en viktig roll för barns lek, lärande och återhämtning.

- Att detaljplan tar hänsyn till att barnen självständigt kan ta sig till och från "Skolskogen" och området till fots eller cykel. Skolskogen är en viktig målpunkt och mötesplats för barn. Att området är tillgängligt och tryggt för barn är av stor vikt.

- Att planeringen av "Skolskogen" sker varsamt. Planeringen ska utgå från områdets naturkvalitéer vad gäller rekreation, lek och vila.

- Att området utvecklas med mer umgängesytor för spontan lek och möten.

-Att detaljplanen tar hänsyn till barns rättigheter genom att skapa förutsättning att få fram barnets tanker, känslor och upplevelse kring "Skolskogen".

Barnens bästa bör beaktas på följande sätt:
- Planlägga "Skolskogen" som allmänplats (NATUR) för att säkerställa fortsatt återkomst till området och strandlinjen.

- Tillgängliggöra området mer genom att bygga ut området med gång- och cykelvägar så att fler har möjlighet att besöka "Skolskogen".

-Tänka på god utformning av byggnader som ska byggas och att tänka på belysning så att barn ska känna sig trygga genom ex bra belysning längs gång- och cykelvägar.

- Utveckla området som mötesplats för barn. Kanske med bryggor och lekanordningar som smälter in i den naturliga miljön.

Referenser

-Barn och demokrati - Webbutbildning om barnkonventionen (barnombudsmannen.se)

-Vad säger forskningen om undervisning utomhus? - Friluftsfrämjandet (friluftsframjandet.se)

-Boverket (2015). Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skollans och förskolans utemiljöer.

-Göteborgs stad. (2016). Barnkonsekvensanalys 1.2. Hämtad 2022-05-09 från: https://goteborg. se/wps/wcm/connect/c85a1083-92b6- 420d-9c79-

-Gehl, J. (1971). Livet mellen husene. Köpenhamn. Arkitektens forlag.

-Naturvårdsverket (2011). Den nyttiga utevistelsen. Naturvårdsverket. Stockholm

- Olsson, T. och Lenninger, A (2006) Lek äger rum. En populärvetenskaplig bok om planering för barn och ungdomar. Formas förlag

-Carr, S, Francis, M. Rivlin, L.g., and Stone, A.M. (1992) Public Space, Cambridge: Cambridge University Press

Bilaga 1

Bilaga 2